

Skriftlig innspill fra Norsk Flygerforbund

Høring: Skriftlig innspill til forslag om endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøttesloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (samleproposisjon)

Innspillsdato: 22.04.2021

Skriftlig innspill til Prop. 111L (2020-2021)

Norsk Flygerforbund vil i det følgende komme med skriftlig innspill til Utdannings- og forskningskomiteens behandling av endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (samleproposisjon), som vedrører trafikkflygerutdanningen.

Det følger av forskrift 23. april 2020 nr. 853 om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften) § 2-1 første ledd at «*fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt*».

I august 2017 ble det innført en egen låneordning for norske studenter som tar en offentlig godkjent trafikkflygerutdanning i Norge. Låneordningen, finansiert gjennom Lånekassen, skulle sikre rekruttering av fremtidige piloter i Norge. Norsk Flygerforbund mener det er grunnleggende positivt å sikre fremtidig rekruttering av nødvendig kompetanse gjennom en låneordning i Lånekassen. Denne ordningen må bestå.

Norske flyskoler melder også om økt pågang av elever etter innføringen av ordningen. Vi ser imidlertid noen tegn på at det i seleksjon av piloter til flygerutdanning kan slippe igjennom kandidater som ikke er skikket for yrket som pilot. Fra et møte med flygesjefer i norske selskaper rapporteres det om at 40-60% av alle kandidater som møter til opptak hos flyselskapene, stryker på opptaket. Forbundet har også i perioden etter august 2017 registrert en økning i antall tilfeller av pilotstudenter som ikke fullfører utdanningen, eller bruker betydelig mer enn normert tid på å bestå alle krav for en godkjent utdanning. Det stilles derfor spørsmål ved i hvilken grad læringsutbyttet fra dagens pilotutdanning sikrer relevans for ett eller flere yrkesfelt.

Norsk Flygerforbund er bekymret for at seleksjonsstandarden ved norske flyskoler senkes til fordel for størst mulig inntak av elever, der flyskolenes fokus blir økt inntjening fremfor produksjon av relevant kompetanse for flygere og flyselskaper i Norge. Med tanke på at luftfart er en bransje med høyrisikoorganisasjoner som er avhengig av kontinuerlig arbeid med flysikkerhet, vil en nasjonal standard på opptaksprøver inn til norske flyskoler i langt større grad sikre at flest mulig av de som velger å investere over 1 million norske kroner i en pilotutdanning, er skikket til å kunne mestre en profesjonell jobb som pilot i cockpit.

I motsetning til den offentlige utdanningen tilbudt ved University in Tromsø School of Aviation, gir pilotutdanning gjennomført ved fagskoler den enkelte få/ingen muligheter til videreutdanning. I dag er det derfor svært få piloter som har formell kompetanse utover å inneha et flysertifikat. Studiepoengene pilotutdanningen gir er heller ikke mulig å kombinere med andre fag for å ta ut en bachelorgrad i Norge. I lys av oppgitt strykprosent på selskapenes opptaksprøver, produseres det i dag alt for mange pilotkandidater til arbeidsledighet i Norge.

I en tid der luftfarten er svært hardt rammet av koronapandemien og flyselskapene er under enormt økonomisk press, må lovverket legge til rette for at det blir attraktivt for flyselskapene å stille ressurser til rådighet som bygger oppunder tett samarbeid mellom flyskoler og flyselskaper i Norge. Det er forbundets oppfatning at selskapene i begrenset grad har ressurser å avse til et slikt arbeid, og for at arbeidet skal få effekt, må det gjennomføres over en tidsperiode som spenner mange år. Det betyr at det må etableres incentivordninger som sikrer dette samarbeidet, dersom man ønsker oppfylt forskrift 23. april 2020 nr. 853.

Forbundet vil derfor gi komiteen følgende innspill i behandlingen av Prop. 111L (2020-2021), og be om at komiteen tar med disse anbefalingene i sine merknader:

- Det må komme på plass en nasjonal seleksjonsstandard av kandidater til pilotutdanning i Norge som sikrer at kandidater med forutsetninger for å bestå flyselskapenes opptaksprøver, påbegynner pilotutdanning.
- Det må legges til rette for at gjennomført pilotutdanning ved godkjent fagskole i Norge i ettertid kan kombineres med andre studier for å gi bachelorgrad. Dette skal sikre at utdanningen blir relevant innenfor flere yrkesfelt.
- Loven må legge til rette for at flyselskapene i større grad direkte engasjerer og involverer seg i fagskolene slik at kvalitet på utdanning høynes. Dette skal sikre at en størst mulig andel av utdannede piloter også har forutsetninger for å bestå selskapenes opptaksprøver.
- Bransjens fremtidsbehov av piloter må speile antall studieplasser som er tilgjengelig, for å unngå overtallighet av nyutdannede piloter, og disse tallene må baseres på behovet i Norge. I dag utdannes potensielt svært mange til arbeidsledighet i lys av selskapenes rapporterte strykprosent på deres opptaksprøver.